

Werkgroep Recht: kwaliteit van de leefomgeving staat centraal

De Werkgroep Recht houdt zich vooral bezig met de eerste drie punten van het [10-Puntenplan](#) van de GvhK: 1) Klimaatrechtvaardigheid, 2) Klimaatrecht als mensenrecht en 3) Versterking vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH).

In dit kader hebben we verschillende acties ondernomen:

- a. [Oproep](#) om sociale grondrechten een gelijkwaardige plaats te geven in de Grondwet
- b. Bijdrage aan het boek '[Proeve van een herziening van de Grondwet](#)', in samenwerking met de Rijksuniversiteit Groningen. Dit boek werd op 10 februari 2026 [aangeboden](#) aan leden van de Tweede Kamer.
- c. Zienswijze versterking VTH. Deze werd [ingediend](#) in het kader van een internetconsultatie.

Klimaatrechtvaardigheid is geworteld in de sociale grondrechten. De artikelen 20: bestaanszekerheid, 21: bescherming van de leefomgeving en 22: bevordering van de volksgezondheid vormen de basis voor toekomstgericht klimaatbeleid. Deze artikelen zijn nu nog erg vaag geformuleerd. Ze geven burgers geen aanspraak op respectievelijk bestaanszekerheid, een veilige leefomgeving en het wegnemen van bedreigingen voor hun gezondheid. Een sterkere en concretere formulering van deze grondwetsartikelen is daarom dringend noodzakelijk

De werkgroep Recht heeft deze uitdaging opgepakt en is twee jaar geleden gaan praten met professor Gijs Vonk (universiteiten Maastricht en Groningen) over een project Grondwetsvernieuwing. Inmiddels is dat geconcretiseerd in de bovengenoemde bundel waarin een bijdrage van ons werkgroep lid Hans Erik Woldendorp. De kans dat het kabinet dit oppakt is overigens klein omdat in het coalitieakkoord de sociale grondrechten niet worden genoemd. Er moet dus nog flink gelobbyd worden om de sociale grondrechten hoger op de agenda van de regering te krijgen.

Verder is een grote zorg van de werkgroep de gebrekkige handhaving van milieuvergunningen en zelfs significante overtredingen van milieuwetten door de staat. De door het ministerie van I&W georganiseerde internetconsultatie over versterking van het VTH-stelsel was voor de werkgroep aanleiding om een zienswijze in te dienen waarin wordt aangedrongen op een stelselwijziging.

Inmiddels hebben we een document geschreven getiteld 'Ecologische grenzen en het milieurecht'. Hierin worden de sociale grondrechten en het VTH-stelsel in de context geplaatst van de ecologische grenzen waarbinnen onze economie dient te opereren. Nederland opereert al dichtbij of voorbij meerdere milieulimieten, denk aan klimaat, stikstof, PFAS, etc. Versterking van de uitvoering van milieubeleid is daarom niet alleen bestuurlijk wenselijk, maar noodzakelijk voor duurzame bescherming van gezondheid, leefomgeving en economie. Hiermee kan de overheid haar verantwoordelijkheid voor mens, milieu en economie in de praktijk brengen — vandaag én voor toekomstige generaties.

In de werkgroep Recht hebben op dit moment zitting: Frans Vollenbroek, Hans Erik Woldendorp, Laurens Beijen, Gerry Garvelink en Joyce Hes.

Verder lezen? Zie '[Wetsvoorstel versterking milieutoezicht schiet tekort](#)'
'[Handhaving van milieurecht wordt steeds urgenter](#)'
'[Omgevingsdiensten doen niet wat ze moeten doen](#)'